

JP "Srbijašume" Beograd

**GODIŠNJI PROGRAM UPRAVLJANJA RIBARSKIM
PODRUČJEM "MLAVA" ZA 2018. GODINU**

Stručno lice
Alan Koljukaj

dipl.inž.polj. za stočarstvo

Beograd, 2017.god.

PRAVNI OSNOV

Na osnovu člana 17. Zakona o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda („Službeni glasnik RS“, br. 128/14) korisnik ribarskog područja „Mlava“ donosi Godišnji program upravljanja ribarskim područjem „Mlava“ za 2018. godinu.

Članom 19. ovog Zakona predviđeno je da godišnji program upravljanja ribarskim područjem sadrži:

- 1. Procena biomase i ribolovnog pritiska na riblji fond na osnovu godišnjih statističkih pokazatelja ulova ribolovaca i ribara;**
- 2. Dozvoljeni godišnji i dnevni izlov ribe po vrstama;**
- 3. Dinamika poribljavanja ribarskog područja po vrstama i količini riba, vremenu i mestu poribljavanja, kao i potrebna novčana sredstva;**
- 4. Mere i način zaštite i održivog korišćenja ribljeg fonda;**
- 5. Program edukacije rekreativnih ribolovaca;**

Godišnji program za 2018. godinu donosi se prema navedenim poglavljima, a na osnovu podataka iz Evidencije ulova privrednih ribara i analizom dostavljenih evidencionih obrazaca ulova rekreativnih ribolovaca, kao i na osnovu rezultata anketa sprovedenih među ribolovcima na terenu ribolovnih voda RP „Mlava“.

1. PROCENA BIOMASE I RIBOLOVNOG PRITISKA NA RIBLJI FOND NA OSNOVU GODIŠNJI STATISTIČKIH POKAZATELJA ULOVA RIBOLOVACA I RIBARA

Prema podacima koji su prikupljeni tokom terenskih istraživanja 2016. i 2017. god, kao i podacima koji su dati u odgovarajućim Srednjoročnim programima za period 2003/2007/2012. godina (Hegediš i saradnici 2003, 2007, 2012) ribolovne vode ribarskog područja „Mlava“ naseljavaju 63 vrste riba iz 16 familija (Tabela 1.)

Tabela 1. Riblje vrste u ribolovnim vodama ribarskog područja „Mlava“

FAMILIJA I VRSTA RIBE	NARODNO IME
ACIPENSERIDAE	JESETRE
1. <i>Acipenser ruthenus</i>	Kečiga
SALMONIDAE	PASTRMKE
2. <i>Salmo trutta</i>	Potočna pastrmka
3. ① <i>Oncorhynchus mykiss</i>	Dužičasta (kalifornijska) pastrmka
ANGUILLIDAE	JEGULJE
4. +① <i>Anguilla anguilla</i>	Jegulja
CYPRINIDAE	ŠARANKE
5. <i>Cyprinus carpio</i>	Šaran
6. ① <i>Carassius carassius</i>	Barski karaš
7. <i>Aspius aspius</i>	Bucov
8. <i>Barbus barbus</i>	Rečna mrena
9. <i>Barbus peloponnesius</i>	Potočna mrena
10. <i>Chondrostoma nasus</i>	Skobalj
11. ① <i>Vimba vimba</i>	Šljivar, nosara, buborak
12. <i>Leuciscus idus</i>	Jaz, protfiš
13. <i>Leuciscus cephalus</i>	Klen
14. ① <i>Leuciscus leuciscus</i>	Klenić
15. ① <i>Chalcalburnus chalcoides</i>	Pegunca, bucov
16. <i>Scardinius erythrophthalmus</i>	Crvenperka
17. <i>Rutilus rutilus</i>	Bodorka
18. + <i>Tinca tinca</i>	Linjak
19. <i>Alburnus alburnus</i>	Ukljeva, kaugler
20. <i>Blicca bjoerkna</i>	Krupatica
21. <i>Abramis brama</i>	Crnooka deverika
22. <i>Abramis sapa</i>	Deverika
23. <i>Abramis ballerus</i>	Kesega, špicerka
24. ① <i>Pelecus cultratus</i>	Sabljarka
25. ① <i>Leucaspius delineatus</i>	Belica
26. ① <i>Gobio albipinatus</i>	Krkuša, govedarka
27. <i>Gobio gobio</i>	Krkuša, Govedarka
28. ① <i>Gobio uranoscopus</i>	Tankorepa krkuša
29. <i>Alburnoides bipunctatus</i>	Pliska, dvoprugasta uklija
30. + <i>Rhodeus amarus</i>	Platika, gavčica
31. <i>Phoxinus phoxinus</i>	Pijor, gagica

32. <i>Carassius gibelio</i>	Srebrni karaš – babuška
33. <i>Pseudorasbora parva</i>	Amurski čebačok
34. <i>Ctenopharyngodon idella</i>	Beli amur
35. <i>Hypophthalmichthys molitrix</i>	Beli tolstolobik
36. <i>Hypophthalmichthys nobilis</i>	Šivi tolstolobik
COBITIDAE	ČIKOVI
37. + <i>Misgurnus fossilis</i>	Čikov
38. <i>Cobitis taenia</i>	Štampajzer
39. + <i>Cobitis elongata</i>	Veliki vijun
40. + <i>Sabanejewia balcanica</i>	Zlatni (Balkanski) vijun
BALITORIDAE	BRKICE
41. <i>Barbatula barbatula</i>	Brkica
SILURUDAE	SOMOVI
42. <i>Silurus glanis</i>	Som
ICTALURIDAE	PATULJASTI SOMOVI
43. <i>Ictalurus sp.</i>	Cverglan, američki patuljasti som
GADIDAE	BAKALARI
44. ① <i>Lota lota</i>	Manić
ESOCIDAE	ŠTUKE
45. <i>Esox lucius</i>	Štuka
PERCIDAE	GRGEČI
46. <i>Perca fluviatilis</i>	Grgeč, bandar
47. <i>Sander lucioperca</i>	Smuđ
48. <i>Sander volgensis</i>	Smuđ kamenjar
49. <i>Gymnocephalus cernuis</i>	Balavac
50. + ① <i>Gymnocephalus baloni</i>	Balonijev balavac
51. ① <i>Gymnocephalus schraezer</i>	Šrac
52. + <i>Zingel zingel</i>	Veliki vretenar
53. + <i>Zingel streber</i>	Mali vretenar
COTTIDAE	PEŠEVI
54. <i>Cottus gobio</i>	Peš
CENTRACHIDAE	BASOVI
55. <i>Lepomis gibbosus</i>	Sunčica
56. <i>Micropterus salmoides</i>	Pastrmski grgeč, bas
GOBIIDAE	GLAVOČI
57. <i>Neogobius fluviatilis</i>	Rečni glavoč
58. <i>Neogobius gymnotrachelus</i>	Glavoč trkač
59. <i>Neogobius kessleri</i>	Keslerov glavoč
60. <i>Neogobius melanostomus</i>	Glavoč kruglak
61. ① <i>Neogobius marmoratus</i>	Mramorasti glavoč
SYNGNATHIDAE	ŠILA
62. ① <i>Syngnathus abaster</i>	Šilo kratkorilo
ODONTOBUTIDAE	
63. <i>Percottus glenii</i>	Amurski spavač
+ - strogo zaštićene riblje vrste u ribolovnim vodama ribarskog područja „Mlava“ ① - vrste koje nisu zabeležene tokom uzimanja uzoraka i u ranijim Srednjoročnim programima unapređenja ribarstva, ali koje na osnovu uvida u literaturne podatke naseljavaju vode ribarskog područja „Mlava“.	

Prema nevedenim podacima u ribolovnim vodama ribarskog područja „Mlava“ konstatovana je visoka raznovrsnost faune riba i njena osnovna odlika je visok nivo autohtonosti,

od 63 vrste riba koje naseljavaju vode područja, 10 vrsta su alohtone i još 3 su crnomorski migranti koji se šire iz područja đerdapskih akumulacija, dok je čak 50 vrsta autohtono.

U vodama ribarskog područja zabeleženo je prisustvo 9 strogo zaštićenih vrsta riba, od toga većina u proteklom periodu. Tokom istraživanja za potrebe izrade ovog Programa, zabeleženo je prisustvo 3 strogo zaštićene vrste riba i to: *Tinca tinca*, *Cobitis elongata* i *Sabanejewia balcanica*.

Podaci koji su sakupljeni u intervjuu sa ribolovcima o učestalosti ulova ribolovno značajnih ribljih vrsta se kretao kao u tabeli 2.

Tabela 2. Učestalost ribljih vrsta u ulovu ribolovaca (sektor Dunav u okviru ribarskog područja „Mlava“)

Vrsta ribe	Ulov u % po učestalosti
Som	40
Smuđ	15
Šaran	10
Štuka	3
Kečiga	1
Bucov	5
Tolstolobik	5
Bela riba: rečna mrena, bucov, skobalj, deverika, crnooka deverika, kesega, krupatica, babuška, bodorka, veliki vretenar, manić, grgeč, amur, glavoči, sunčica, američki somić.	21

Na osnovu prikazanih podataka, vidi se da u ulovu ribolovaca na ovom sektoru Dunava kao najznačajnije ribolovne vrste dolaze: som, smuđ, šaran, bucov i tolstolobik. Osim pomenutih, značajan deo ulova čini deverika i babuška.

S obzirom da je Dunav na ovom području promenljivih morfohidroloških karakteristika, to je procenjena potencijalna godišnja produkcija glavnih ribolovnih vrsta relativna, pa bi u ovom delu Dunava trebalo da iznosi prosečno od 460 kg/ha biomase ribe do maksimalno oko 1400 kg/ha, odnosno prosečno oko 960 kg/ha, dok procenjena godišnja realna produkcija na osnovu uzorka iznosi oko 597,1 kg/ha.

Na osnovu podataka koje smo evidentirali kao korisnik na RP „Mlava“ tokom 2016. godine, na ribarskom području je od strane 35 privrednih ribara (32 - svi alati i 3 - bućka) izlovljeno **34 450** kg razne ribe. Od ove količine, kvalitetne ribe se po vrstama izlovi: kečige- 241 kg, šarana- 1.589 kg, soma- 8.310 kg, smuđa- 6.029,5 kg, štuke- 1.013 kg, a što iznosi ukupno 17.182,5 kg, odnosno 49,9% od ukupnog ulova privrednih ribara. Od ostalih vrsta riba u ulovu privrednih ribara tokom 2016. godine, bilo je : deverike- 2801 kg, mreene- 269,2 kg, bucova- 58 kg i ostalih (uglavnom ciprinidnih vrsta)- 1804 kg. Od alohtonih vrsta: babuške- 8824 kg, tolstolobika (sivog i belog)- 3427,5 kg i amura- 83,8 kg.

Osim privrednog ribolova na ovom području se prodalo **2.762** dozvole za rekreativni ribolov, pri čemu najveći broj ribolovaca i do 90% peca na Dunavu i Srebrnom jezeru.

Uzimajući kao osnovu zakonski dozvoljenu dnevnu lovnu težinu po ribolovcu od 5 kg ribe, to se procenjuje da oni godišnje izlove oko **829** tona razne ribe.

Na osnovu ovih podataka procenjeni ribolovni pritisak na ovom području od strane privrednih i rekreativnih ribolovaca iznosi oko **863** tone ribe. Sa druge strane ukupna produkcija ribe na ovom području iznosi oko **1021** tona ribe, a od toga oko 1012 tona ribe samo na Dunavu sa Srebrnim jezerom (podaci iz Programa upravljanja RP „Mlava“ 2017-2026).

Ukupno stanje ribljeg fonda se na osnovu ovakve procene može označiti kao zadovoljavajuće.

2. DOZVOLJENI GODIŠNJI I DNEVNI IZLOV RIBE PO VRSTAMA

Imajući u vidu navedeno stanje ribljeg fonda, do prvog monitoringa, odnosno u periodu od 2018. do 2020. godine, pa time i tokom 2018. godine, na ribarskom području sprovodiće se režim rekreativnog ribolova koji je prikazan u tabeli 3.

Rekreativni ribolov

Tabela 3. Režim i kvote rekreativnog ribolova na ribarskom području „Mlava“

RIBOLOVNE VRSTE	DNEVNI ULOV
Sve alohtone vrste	neograničeno
ULOV AUTOHTONIH RIBA:	
Ustanovljava se ograničenje mase dnevnog ulova rekreativnih ribolovaca na maksimalno 5 kg za ulov svih autohtonih vrsta riba.	
šaran, štika, som, smuđ, bucov, rečna mrena	maksimalno 3 komada u dozvoljenoj lovnoj veličini zbirno
plotica, skobalj, mrena, klen, deverika, jaz, crvenperka, bodorka, nosara, kesega, krupatica, grgeč	maksimalno 10 komada u dozvoljenoj lovnoj veličini zbirno
Kada jedan ulovljen primerak prelazi masu od 5 kg, za sve autohtone vrste riba, ne važi ograničenje dnevnog ulova u komadima, već će se u takvim slučajevima smatrati da je ispunjen maksimalan dnevni ulov u masi.	

Na svim salmonidnim ribolovnim vodama ribarskog područja, predviđen je režim ribolova na potočnu pastrmku samo po principu: „ulovi pa pusti“.

Privredni ribolov

Ribarsko područje „Mlava“ koristi se osim za rekreativni i za privredni ribolov i to isključivo na reci Dunav od ušća Nere u Dunav (1075. km) do granice Nacionalnog parka „Đerdap“ (1040. km).

Prema podacima koji su prikupljeni tokom terenskih istraživanja na delovima toka Dunava koji se sada nalazi u okviru ribarskog područja „Mlava“ procenjeno je da se u periodu do prvog monitoringa, odnosno u periodu od 2018. do 2020. godine, može dozvoliti sledeći ribolovni pritisak alasa koji bi se realizovao kroz broj izdatih dozvola, i to:

Deo toka Dunava od ušća Nere (1075. km) do granice Nacionalnog parka „Đerdap“ (1040. km)

- 40 dozvola za privredni ribolov mrežarskim alatima,

- 7 dozvola za privredni ribolov soma pomoću bučke.

Tokom 2018. i 2019. godine. zabranjuje se lov kečige na delu Dunava koji pripada ovom području od strane privrednih i rekreativnih ribolovaca.

3. DIMANIKA PORIBLJAVANJA RIBARSKOG PODRUČJA PO VRSTAMA I KOLIČINI RIBA, VREMENU I MESTU PORIBLJAVANJA, KAO I POTREBNA NOVČANA SREDSTVA

Poribljavanja nisu predviđena na ovom području tokom 2018.god, pa samim tim nisu planirana novčana sredstva za ovu namenu.

4. MERE I NAČIN ZAŠTITE I ODRŽIVOG KORIŠĆENJA RIBLJEG FONDA

Mere zaštite i održivog korišćenja ribljevog fonda u ribolovnim vodama u okviru granica ribarskog područja „Mlava“ podrazumevaju:

- sprovođenje odredbi propisanih Zakonom o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda („Službeni Glasnik RS”, broj 128/14) i svih važećih podzakonskih akata,
- sprovođenje mera pojačanog čuvanja i kontrole ribljeg fonda u periodu mresta glavnih ribolovno značajnih ribljih vrsta, na svim prepoznatim plodištima. Ova mera je od izuzetnog značaja za očuvanje ribljeg fonda i njoj se mora posvetiti posebna pažnja.
- efikasno suzbijanje i sprečavanje svakog oblika krivolova.
- podsticanje neograničenog ribolova (podrazumeva se upotreba zakonski dozvoljenih alata i tehnika) alohtonih vrsta riba u svim ribolovnim vodama ribarskog područja, a posebno na malim akumulacijama Smoljinac, Zaova i na Srebrnom jezeru.
- Tokom 2018. i 2019. god. zabranjuje se ribolov kečige na sektoru Dunava, od strane privrednih ribara i rekreativnih ribolovaca.
- Na malim akumulacijama Smoljinac i Zaova, kao i na Srebrnom jezeru ograničiti najmanje jednom godišnje sportsko takmičenje ribolovaca na mirne vrste riba. Pri čemu treba bez vraćanja u vodu loviti sve alohtone vrste riba, dok se ostale vrste (autohtone) posle ulova vraćaju u vodu.
- Na svim ribolovnim vodama vršiti strogu kontrolu ulova riba prema propisanoj minimalnoj lovnoj dužini.
- uredno i zakonski propisano obeležavanje odgovarajućim tablama ribolovnih voda na ribarskom području, a posebno posebnih staništa riba i voda pod posebnim režimima ribolova i njihovo redovno održavanje,
- kontrola zabrane ribolova vrsta koje su trajno ili privremeno (u vreme mresta) zabranjene za ribolov,
- kontrola potpune zabrane ribolova na posebnim staništima riba, kao i na početnom delu Mlave (od izvorišta do ušća Belosavca- ribnjak) i Krupaje (od izvorišta do sportskog terena u selu Milanovac).
- Na nizvodnim sektorima na Mlavi (od ušća reke Belosavac do mosta kod Trške crkve) i Krupaji (od sportskog terena u selu Milanovac do ušća u Mlavu) dozvoliće se rekreativni ribolov na veštačke mamce, po principu „uhvati pa pusti“,
- kontrola potpune zabrane rekreativnog ribolova iz čamca i upotrebe sonara kao pomoćnog sredstva pri vršenju rekreativnog ribolova u uvali „Marina“,
- u uvali „Marina“ na Dunavu kod Srebrnog jezera, ušću Peka i na delu sektora „Dunav i Srebrno jezero“- desna obala Dunava od uvale „Marina“ do špica Solane u Velikom Gradištu tokom važenja Programa, zabranjena je upotreba stajaćih mrežarskih i samolovnih alata pri obavljanju privrednog ribolova;
- praćenje aktivnosti matičnih primeraka riba tokom perioda reprodukcije;
- kontrola da li se rekreativni i privredni ribolov odvijaju u skladu sa propisanim režimom;
- kontrola pojave zagađenja ribolovnih voda i adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju akcidenata;
- intenziviranje aktivnosti na suzbijanju i sankcionisanju krivolova, posebno korišćenja zabranjenih sredstava: ilegalnog elektroribolova, ribolova pomoću plina, eksplozivom i svim drugim sredstvima, načinima i alatima, a koji nisu dozvoljeni *Pravilnikom o načinu, alatima i sredstvima kojima se obavlja privredni ribolov, kao i o načinu, alatima, opremi i sredstvima kojima se obavlja rekreativni ribolov, ("Službeni glasnik RS", br. 9/17).*

- upozoravanje svih ribolovaca da ne ostavljaju čvrsti otpad za sobom. U vezi sa ovim na glavnim ribolovnim vodama postaviti info-table sa ovim upozorenjem i postupkom odlaganja otpada.
- upozorenje svih ribolovaca da ulovljene primerke alohtonih vrsta riba, posebno američkog somića i drugih, ne ostavljaju na obali ribolovne vode. U vezi sa ovim na glavnim ribolovnim vodama postaviti info-table sa ovim upozorenjem.
- posvetiti veću pažnju edukativnom radu sa ribolovačkom populacijom, posebno sa ribolovcima mlađih kategorija (opomene, upozorenja, direktna objašnjenja na terenu i dr.).

5.PROGRAM EDUKACIJE REKREATIVNIH RIBOLOVACA

Edukacija ribolovaca organizovaće se u skladu sa *Pravilnikom o obimu i sadržini programa edukacije rekreativnih ribolovaca* (“Službeni glasnik RS” br. 3/16)

Edukacija rekreativnih ribolovaca podrazumeva izradu štampanog edukativnog materijala u vidu brošure, sa zakonskim i podzakonskim pravilima ponašanja rekreativnih ribolovaca na ribolovnoj vodi. Ovaj štampani materijal biće podeljen ribolovcima pri kupovini godišnjih dozvola.

Osim ovoga, a u skladu sa mogućnostima, korisnik će organizovati tematske ribolovne skupove, na kojima će promovisati dobre strane bavljenja rekreativnim ribolovom, odnosno uvoditi u svet rekreativnog ribolova mlađe populacije. Ove aktivnosti imaju za cilj povećanje broja ribolovaca koji će se u budućnosti ovom aktivnošću baviti, a u skladu sa tendencijom očuvanja i uvećanja ribljeg fonda.

Generalno predviđeno je godišnje održavanje dva edukativna skupa sa aktuelnim temama vezanim za ribolovne vode područja.

Posebna pažnja tokom edukacije posvetiće se ponašanju ribolovaca na vodi tokom ribolova, a vezano za održavanje higijene ribolovnog mesta i zaštite ribolovne vode i posebno obala od zagađenja.

Osim ribolovnih skupova edukacije će se odvijati i kroz organizovanje letnje „škole ribolova“.